

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin Reformu Sorunsalı: İtalya'nın Beklentileri ve Stratejileri

The Problematic of the United Nations Security Council Reform: Expectations and Strategies of Italy

Ömer ÇOLAK* - İsmail KÖSE**

Öz

Günümüz uluslararası sisteminin en kapsayıcı devletler arası organizasyonu olan Birleşmiş Milletler (BM), her ne kadar diğer örgütler ile kıyaslanamaz bir temsil gücüne sahip olsa da; kurulduğu 1945 yılından günümüze BM'nin uluslararası konjonktürde önemli ölçüdeki gelişmelerin beraberinde getirdiği değişimlere etkili çözümler üretmesi beklenmektedir. BM'nin yürütme, hayati kararların onay ve icra mekanizması olarak işlev gören Güvenlik Konseyi (BMGK) ise değişimden üzerine düşen payı en fazla alması beklenen organdır. BMGK'nın yapısına yönelik bir takım değişiklik talep eden aktörlerin mevcut yapıda var olan daimi üyelik statüsünün dışında kalan aktörler olduğu bilinmektedir. Özellikle Almanya, Brezilya, Hindistan ve Japonya'nın oluşturduğu dörtlü grubun daimi üyelik kontenjanının genişletilmesi ile ilgili talepleri bu devletlerin kendi bölgesel rakiplerini de karşı bir grubun oluşturulması yönünde politikalar izlemeye teşvik etmektedir. Almanya'ya karşı İtalya'nın; Brezilya'ya karşı Arjantin'in; Hindistan'a karşı Pakistan'ın ve Japonya'ya karşı Güney Kore'nin olası daimi üyelik genişlemesinde daimi üyelik statüsünü elde etme olasılıkları daimi üyeliğe aday bölgesel rakiplerine göre oldukça düşük olduğundan, bu devletlerin daimi üyelik genişlemesine karşı politikalar izledikleri görülmektedir. Özellikle İtalya, BMGK'nın reformuna yönelik etkili politika ve reform önerileri geliştiren devletlerin başında gelmektedir. İtalya'nın BMGK'nın reformuna yönelik gelişmeleri çok yakından takip etmesi ve olası bir reform girişiminin dışında kalmamak adına yoğun bir mesai harcaması, her şeyden önce İtalya'nın bölgesel denklemdaki öneminin azalması endişesinden ileri gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler, Güvenlik Konseyi, Reform, İtalya, Uzlaşma için Birlik

Abstract

The United Nations (UN) is the most important international organization of today's international system. Despite UN's unchallengeable role in international relations, there is a worldwide expectation that UN will produce solid solutions towards general problems. The Security Council (UNSC), which acts as executive mechanism of the UN, is the part that is expected to receive highest share from these changes. There is no doubt that actors requesting a number of changes towards the structure of the Council are whose outside of existing permanent status of the structure. In particular, the demands for the expansion of the permanent membership quota of the group of four, consisting of Brazil, Germany,

Makale Geliş Tarihi: 27.01.2019. Makale Kabul Tarihi: 01.12.2019

* Doktora Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü, E-posta: omercolak2@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7475-3414

** Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü, E-posta: ismail-kosetr@ktu.edu.tr; ORCID ID: 0000-0002-8489-5088

Görüş

Akademik
Bakış

21

Cilt 13
Sayı 26
Yaz 2020

India and Japan, have encouraged their regional rivals to pursue their policies to create their group. Due to the possibility of obtaining permanent membership which of Argentina against Brazil, of Italy against Germany, of Pakistan against India and of South Korea against Japan is very low in a possible permanent membership expansion, it is seen that those states because of their incapacity trying to prevent their rivals to be permanent members. Especially Italy is one of the leading states to develop the most effective policies and reform proposals towards reforming of the UNCS. Italy's intensive monitoring of developments in the Council's reform process and making an intensive effort towards not stay out of a possible reform initiative is primarily due to concerns about decline of the importance of Italy's regional equation.

Key Words: United Nations, Security Council, Reform, Italy, Uniting for Consensus

Giriş

Ulus devletlerin kurulması ve devletlerarası ilişkileri düzenleyen uluslararası hukukun gelişmesi sonrasında çatışmaların diplomasiyle çözülebilmesi için gerekli zemini sağlayan uluslararası örgütler, günümüzde uluslararası sistemin en önemli aktörlerinin başında gelir. Hali hazırda var olan en kapsamlı ve etkili örgüt olma unvanını elinde bulunduran Birleşmiş Milletler (BM), hukuksal zeminde kurulmuş bir örgütlenme olmasına rağmen zaman içinde, özellikle Güvenlik Konseyi'ndeki (BMGK) totaliter yapılanma nedeniyle siyasi bir organizasyona dönüşmüştür.

BM, II. Dünya Savaşı devam ederken Mihver Devletleri'ne karşı kurulmuş olan ittifakın bir devamı niteliğinde bir yapılanma olarak ortaya çıkmış, Milletler Cemiyeti (MC) gibi, BM de savaştan galip çıkan devletlerin kurdukları bir sistem olmuştur. Buradan hareketle, BM'yi oluşturan galip devletler örgüt üzerinde ayrıcalıklı konumlar elde etmişlerdir ve bu konumlarını günümüzde de hala sürdürmektedirler. BM'nin en önemli organı olan BMGK'da daimi pozisyonlara ve veto gücüne sahip olan kurucu devletler, elde ettikleri ayrıcalıklar sayesinde uluslararası sistemdeki çıkarlarını koruyabilmekte ve bu vesileyle hem bölgesel hem de küresel politikalara (politikalarına) yön verebilmektedirler.

BMGK kurulduğunda veto yetkisine sahip beş daimi üyelik ve iki yıllık süre ile yeniden hemen seçilemeyen altı geçici üyelik koltuklarından oluşmaktaydı. BMGK'nın daimi üyelik ve veto yetkisine sahip olan kurucu devletleri Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Çin, Fransa, İngiltere ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (SSCB)'dir. 21 Ağustos-7 Ekim 1944 tarihleri arasında Dumbarton Oaks Görüşmelerini gerçekleştiren bu devletler şartın taslağını oluşturmuşlardır.¹ Dumbarton Oaks Görüşmelerinde halledilemeyen BMGK'daki oy verme usulü 3-11 Şubat 1945 tarihinde toplanan Yalta Zirvesi'nde görüşülmüş ve 'Yalta Formülü' şeklinde adlandırılan veto sisteminin kabulü ile halledilmiştir.²

Lealand M. Goodrich - Edvard Hambro, *Birleşmiş Milletler Antlaşması: Şerh ve Vesikalar* (çev. İlhan Lüthem), Fakülteler Matbaası, 2. Baskı, İstanbul 1954, s.6.
Ag.e., s.10.

'Veto' ifadesi BM Kurucu Şartı'nda açıkça yer almamaktadır. Buna karşın BM Şartı'nın 27. maddesinde ifade edildiği üzere; "*BMGK'nın usule ilişkin konulardaki kararları dokuz üyenin olumlu oyu ile alınır. Esasa ilişkin sorunlarındaki kararları ise, daimi üyelerin müşterek olumlu oylarını içeren, dokuz üyenin olumlu oyu ile alınır.*" Bu maddeden de anlaşılacağı üzere, oylama sisteminde usule ilişkin ve esasa ilişkin meseleler arasında fark gözetilmektedir. Açıkça görülmektedir ki, BMGK'nın çoğunluğunun aynı düşüncede olduğu önemli bir meseleye ilişkin oylamada, bir daimi üyenin olumsuz bir oyu karar alınmasını engelleyebilecektir. Daimi üyelerin oybirliğinin şart koşulması, beş üyeye veto hakkı vermektedir.

San Francisco Konferansı'na kadar ki olan süreçte BM'nin oluşturulmasına yönelik atılan adımlarda, dört büyük devlet ABD, Çin, İngiltere ve SSCB ön plana çıkarken, alınan tüm kararlar bu devletlerin istişareleri neticesinde karara bağlanmıştır. BM'nin oluşturulmasına yönelik ortaya konulan girişimler Dumbarton Oaks Görüşmelerinde büyük devletlerin önerileri neticesinde şekillenmiştir. San Francisco Konferansı'nda dört büyük devlete Fransa'nın da dahil edilmesiyle birlikte sonuç itibarı ile bu devletlere veto hakkı tanınmıştır. Konferansa davet edilen diğer devletlerinde yapmış olduğu birtakım katkılarla Dumbarton Oaks'ta ele alınan konular şarta dahil edilmiştir. San Francisco Konferansı'nın en belirgin yönlerinden birisi, büyük devletler ile küçük devletler arasındaki çatışma olmuştur. Fransa'nın da dahil olduğu büyük devletler, bazı konularda kendi aralarında görüş ayrılıkları bulunduğu halde genel olarak küçük devletlerin karşısına bir blok olarak çıkmışlardır.³

San Francisco Konferansı'nda dünya coğrafyasının önemli bir kısmını kontrol eden ve mihver devletlerine karşı savaşın yükünü taşıyan büyük güçlerin ayrıcalıklı konumlarını öteki devletler kabul etmek zorunda kalmışlardır.⁴ Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, daha BM kurulmadan var olan taslağa yönelik reform taleplerinin öne sürülmesidir. Bu talepler bize göstermektedir ki, BM'ye veya doğrudan BMGK'ya yönelik reform taleplerinin içeriği, aslında 1945 yılına dayanmaktadır. Yine buna paralel olarak taleplerin içerikleri pek fazla değişiklik göstermemiştir.

BMGK'nın daimi üyelik ve veto yetkisi konusundaki tartışmalar çerçevesinde, o dönem itibarı ile seçilen daimi üyeler dünyada yüz ölçümü ve nüfus bakımından en geniş topraklara hükmetmekteydiler. Çin ile SSCB başlı başına Asya kıtasının büyük bir bölümünü kaplıyorlardı. ABD geniş topraklarının yanı sıra en büyük ekonomik ve askeri güç olarak ön plana çıkmaktaydı. İngiltere ve Fransa'nın günümüzde ki durumuna bakarak bu devletlerden daha kalabalık ve büyük başka devletler varken niçin bu ikisine de veto ayrıcalığının verildiği sor-

Mehmet Gönübol, *Milletlerarası Siyasi Teşkilatlanma*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 3. Baskı, Ankara 1975, s.178.
Davut Ateş, *Uluslararası Örgütler: Devletlerin Örgütlenme Mantiği*, Dora Yayıncılık, 2. Baskı, Bursa 2014, s.153.

gulanabilir. Fakat 1945 yılında İngiltere ile Fransa, Asya, Afrika ve Okyanusya'da pek çok sömürgeye sahiptiler. Belirtilen nedenle nüfus ve toprak olarak diğer üç ayrıcalıklı devlet ile aynı konumdaydılar.⁵ Söz konusu durum günümüz şartları göz önüne alındığında reform tartışmalarının bir ayağını oluşturmaktadır. Hiç şüphesiz İngiltere ve Fransa uluslararası arenada hala kayda değer bir saygınlığa sahiptirler, fakat değişen dünya düzeni ve güç dengeleriyle artık yalnız olmadıkları da bir gerçektir.

Kurulduğu dönemin şartları açısından değerlendirildiğinde, kısmen de olsa anlam kazanan, örgütün büyük güçlere ayrıcalıklar tanıyan yapısı, zamanla yeni devletlerin ortaya çıkması ve özellikle Soğuk Savaş sonrası yeni güç merkezlerinin belirmesi sonucunda eleştirilerin hedefi haline gelmiştir. Savaş sonrası 1945 döneminin şartlarına göre oluşturulmuş bir örgütün bugünün şartlarına uyum sağlamadığı, yapılan eleştirilerin temel noktasını teşkil etmektedir. Bu bağlamda, örgüt yapısının günümüz şartlarına uyum sağlaması amacıyla yükselen birçok ses ve öne sürülen birçok reform önerileri mevcuttur. Buna karşılık, bu yeniden yapılanmayı reddedip, statükoyu korumayı amaçlayan önemli bir direnç de söz konusudur. Günümüz uluslararası politikasında çok sayıda çıkar çatışması ve çözümsüzlüğün bu tartışma çerçevesinde şekillendiğini göz önünde bulundurursak, BM'nin önemli bir sınavla karşı karşıya olduğu savı kolaylıkla ileri sürülebilir.

Bu çalışmanın amacı BMGK'nın reforme edilmesi gerekliliği varsayımından hareketle, İtalya'nın reform sürecine yönelik geliştirdiği politikaları inceleyip, söz konusu politikaların reform sürecine etkilerini irdelemektir. Bu çerçevede ilk olarak, BMGK'nın reformu tartışmasını öne çıkaran etkenler incelenecektir. İkinci kısımda reform tartışmalarına paralel olarak işleyen süreçte İtalya'nın takındığı tutum ve söz konusu tutumun nedenleri analiz edilecektir. Üçüncü ve dördüncü kısımda reform süreci boyunca ortaya konan reform önerileri kapsamında İtalya'nın bu önerilere yaklaşımı, beşinci kısımda ise alternatif İtalyan önerileri ele alınacaktır. Son olarak, uluslararası aktörlerin reform sürecini bir sorun haline getiren politikaları bağlamında, reform tartışmalarına dahil olan diğer devletler ile İtalya'nın takip ettiği politikaların karşılaştırmalı bir analizi yapılacaktır.

Güvenlik Konseyi'nin Reformu Sorunsalı

BM, II. Dünya Savaşı esnasında kurulmuştur. Bundan dolayı BM'nin kurulum süreci o dönemin şartlarından üzerine düşen payı almıştır. Bu durumun en önemli etkisi, savaşta kazanan başat güçlerin BM'nin yapısıyla ilgili müzakerelerde ağır basan bir etkiye sahip olmuş olmalarıdır. Bu etkinin en somut karşılığı San Francisco Konferansı'nda ABD temsilcisinin ifadelerinde görülür:

Mehmet Hasgüler - Mehmet B. Uludağ, *Devletlerarası ve Hükümetler Dışı Uluslararası Örgütler*, Alfa Yayınları, 5. Baskı, İstanbul 2012, s.98.

"Büyük güçler birlik olurlarsa dünya barışını koruyabilirler. Eğer aralarında ihtilaf yayılırsa bu gerçekleşmez. Büyük güçler yüce ve asil amaçlar için ittifak şartını yerine getirmekte her türlü nedene sahiptir. Çünkü onlar başka bir savaşta yeniden milyonlarca yaşamın ve sermayenin harcanmasını istemezler."⁶

Açıkça görüldüğü gibi, ABD temsilcisi vetonun ortadan kaldırılmasının, BM kurucu uzlaşısının da ortadan kaldırılması anlamına geleceği yönünde bir uyarıda bulunmaktadır. Büyük güçler olarak adlandırılan devletler nezdinde BM sistemi tıpkı MC düzeninde olduğu gibi farklı statülerde değerlendirilmiş; büyük devletler söz konusu ayırmadan çok önemli avantajlar elde etmişlerdir. Bu noktada belirtmekte fayda olacaktır ki, MC Güvenlik Meclisi'nde büyük devletlerin tamamı daimi olarak temsil edilmekte, kararlar oy birliğiyle alınmaktaydı. Diğer bir ifadeyle bütün devletlerin alınan kararlar üzerinde veto yetkisi vardı. BMGK'da ise daha farklı bir yapı ortaya çıkmış, hem daimi hem de geçici üyeler olmak üzere iki kategorili bir düzenlemeye gidilmiştir. Yeni oluşumda veto yetkisi sadece daimi olarak temsil edilen büyük devletlere tanınmıştır.

San Francisco Konferansı'nda büyük devletlere tanınacak özel statü üzerine görüşmeler yapılırken, orta büyüklükte olan devletlerin BMGK'da yarı daimi bir statüye sahip olmalarını ya da uzun bir süreyle temsil edilmelerini sağlayacak tekliflerde bulunulmuş fakat bu teklifler kabul edilmemiştir.⁷ Bunun yerine BM Şartı'nın 23. maddesiyle orta büyüklükteki devletlerin daha sıklıkla BMGK'da görev almalarını sağlayacak birtakım kolaylaştırıcı kriterler getirilmiştir: "*Genel kurul her şeyden önce BM üyelerinin uluslararası barış ve güvenliğin korunmasına ve örgütün öteki amaçlara katkılarını, aynı zamanda da hakça bir coğrafi dağılımı göz önünde tutarak, BM'nin on üyesini BMGK'nın geçici üyeleri olarak belirler.*" BM Şartı'nın 23. maddesinde belirtilen bu coğrafi dağılım BMGK'nın daimi üyeleri arasındaki bir uzlaşmaya dayanmaktadır. Bahse konu uzlaşıdan 17 Ocak 1946'da Londra'da gerçekleştirilmiş olan ilk BMGK toplantısı öncesi resmi olarak kayıtlara geçmeyen daimi üyeler arasında yapılmış bir '*Centilmenlik Anlaşması*' olarak da bahsedilmektedir.⁸

BM'nin üye sayısının dekolonizasyon sürecinin etkisi ile 1960'larda hızla artması üzerine 1963 yılında yapılan reformla geçici üye sayısı 10 olmuş, böylece BMGK bugünkü 15 üyeli yapısına kavuşmuştur. Coğrafi dağılıma dair, 1963 uzlaşını getiren faktörler örgüt içindeki blok politikaları üzerinde de etkili olmuş, son durum 1946 yılında büyük güçler arasında gerçekleştirilmiş olan '*Centilmenlik Anlaşması*'nda da birtakım değişikliklere sebebiyet vermiştir. BMGK'nın

United Nations, Documents of the United Nations Conference of International Organizations, *United Nations Information Organizations*, XI/19th Meeting, San Francisco 12 Haziran 1945, s.493.

Gönlübol, *ag.e.*, s.248.

Lorraine Sievers - San Daws, *The Procedure of the UN Security Council*, Oxford University Press, 4. Baskı, Oxford 2014, s.131.

Görüş

Akademik
Bakış

25

Cilt 13
Sayı 26
Yaz 2020

yapısı 1963 düzenlemeleri sonrası; Asya ile Afrika grubundan beş, Batı Avrupa ile diğer devletler grubundan iki, Doğu Avrupa grubundan bir ve Latin Amerika ile Karayipler grubundan iki geçici üyenin tahsis edilmesi ile şekillenmektedir.⁹

Zikredilen şablona ek olarak 1968 yılından günümüze Afrika ve Asya grupları arasından Arap devletlerini temsil edecek bir devletin olması yönünde resmi olmayan bir anlayış hakimdir. Düzenlemeye ilişkin Arap devletlerine ait aday bir ülke dönüşümlü olarak Afrika ve Asya grupları tarafından belirlenmektedir.¹⁰

Şablondan da anlaşılacağı üzere, bölgesel gruplar gerek BM Genel Kurulu gerekse de BMGK yapılanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Justin S. Gruenberg'in ifade ettiği üzere, "Bir bölgesel grup coğrafi temsil temelinde pastayı bölüşen ülkelerin toplamıdır."¹¹ Bu bağlamda, BMGK'nın hali hazırdaki temsil yetkisi veya kapasitesi bölgesel gruplara dahil ülkeler ve BMGK'da temsil edilen ülkeler kıyaslaması ile analiz edilebilir. Genel Kurul'daki en kalabalık iki bölgesel gruptan biri olan Afrika grubu, Genel Kurul'un yaklaşık olarak %28'ini temsil etmektedir. Buna karşılık Afrika grubunun BMGK'daki temsil oranı %20'dir. Temsil sadece geçici üyelik statüsü ile sınırlıdır. Genel Kurul'un en kalabalık diğer bölgesel grubu olan Asya grubu¹², benzer şekilde Genel Kurul'un yaklaşık olarak %28'ini temsil etmektedir. Afrika grubu ile eşit ülke sayısına sahip olan Asya grubu matematiksel olarak BMGK'da Afrika grubu ile eşit temsil düzeyindedir. Buna karşın elinde bulundurduğu bir daimi üyelik koltuğu ile stratejik temsil kapasitesi daha yüksektir.

BMGK'da yaklaşık olarak %33 ile en yüksek temsil kapasitesine sahip Batı Avrupa ile diğer devletler grubu¹³, Genel Kurul'un yaklaşık olarak %15'ini temsil etmektedir. Matematiksel olarak BMGK'daki en yüksek temsil kapasitesine sahip olan Batı Avrupa ile diğer devletler grubu, aynı zamanda üç daimi üyelik koltuğunu elinde bulundurmaktadır. Genel Kurul'da en az ülkeyi içinde barındıran grup olan Doğu Avrupa grubu, Genel Kurul'un yaklaşık olarak %12'sini temsil etmektedir. Buna karşılık BMGK'da yaklaşık olarak %13 ile temsil edilen Doğu Avrupa grubu, bir daimi üyelik koltuğunu da elinde bulundurmaktadır. Son olarak Genel Kurul'un yaklaşık olarak %17'sini temsil eden Latin Amerika ile Karayipler grubu matematiksel olarak BMGK'da Doğu Avrupa ile

Michael J. Kelly, U.N. Security Council Permanent Membership: A New Proposal for a Twenty-First Century Council, *Seton Hall Law Review*, XXXI, 2000, s.328.

Sievers - Daws, *a.g.e.*, s.127.

Justin S. Gruenberg, "An Analysis of United Nations Security Council Resolutions: Are All Countries Treated Equally?", *Case Western Reserve Journal of International Law*, XLI/2, Ocak 2009, s.477-488.

Coğrafi olarak Okyanusya kıtasında bulunan Kiribati, Okyanusya'ya ait herhangi bir bölgesel grup olmadığından Asya grubuna dahil edilmiştir. Genel Kurul oturumlarında hem Asya hem de Batı Avrupa ve Diğer Devletler gruplarına tamamen katılan Türkiye, seçim süreçlerinde sadece Batı Avrupa ve Diğer Devletler grubuna dahil edildiğinden burada Asya grubuna dahil edilmemiştir.

İsrail, Genel Kurul'da Batı Avrupa ve Diğer Devletler grubunda temsil edilmektedir.

Görüş

eşit temsil oranına sahipken; stratejik temsil düzeyi bağlamında bir daimi üyelik koltuğuna sahip olmayarak Afrika grubu ile aynı konumu paylaşmaktadır. BMGK'daki üyelik koltuklarının bölgesel gruplar arasındaki bu dağılımının ne kadar adaletli olduğu bir tartışma konusu olmasının yanı sıra, temsil açısından yeterli geniş katılımın da varlığı tartışmaya açık bir durumdur. Özellikle Afrika, Latin Amerika ile Karayipler gruplarının yukarıda bahsedilen adaletsiz dağılımdan payın büyük kısmını alan bölgeler olduğu açıkça görülmektedir.

BMGK'daki totaliter yapılanmaya ek olarak coğrafi dağılımdaki adaletsizliğin de tetiklemesiyle BMGK'nın yapısına yönelik eleştirilerin önemli bir kısmının bölgesel gruplar arasındaki dağılım üzerinde yoğunlaşması kaçınılmazdır. Bunun yanı sıra BM'nin üye sayısındaki değişim de oldukça dikkat çekilen bir diğer eleştiri noktasını oluşturmaktadır. Marco Pedrazzi'nin de ifade ettiği gibi, 1960'lı ve 1970'li yıllar boyunca BM'ye katılan bağımsız devletlerin sayısında kayda değer bir artış olmuştur. Bu nedenle, BMGK'daki temsil, farklı bölgelerin temsilindeki dengesizliğin yanı sıra BMGK üyelik sayısı ve BM'ye dahil olan devletlerin sayısı arasındaki orantısızlık çerçevesinde hakkaniyete uygun olmayan, temsil adaletinin sağlanamadığı bir şekle evrilmiştir.¹⁴ Başka bir şekilde ifade etmek gerekirse, matematiksel olarak; BM kurulduğunda, BMGK 51 üye ülkeli BM'nin 11 üyesinden ibaretti. Bu dönemde BMGK aritmetik hesapla, üye devletlerin ortalama %22'sinden oluşmaktaydı. Bugün BM'nin 193 üyesi olmasına karşın, BMGK'nın sadece 15 üyesi bulunmaktadır. Bu durum aritmetik olarak %8'den daha az bir orana denk gelir. Belirtmekte fayda olacağı üzere, geçici üye sayısında değişikliğe gidildiği 1963'te, BM'nin üye sayısı kurulduğu döneme kıyasla iki katından daha fazlaydı. Oysa yeni bir revizyona ihtiyaç duyulmayan son 56 yılda BM'nin üye sayısı kuruluşundan günümüze neredeyse dört kat artmıştır.

Totaliter yapılanmaya karşı şikayetlere rağmen enteresan şekilde, BMGK'daki olası bir genişlemeye olumsuz bakan devletler de mevcuttur. Seryon Lee'ye göre; BMGK'nın reformu üzerine yapılan tartışmalar sırasında BM üyesi ülkeler genellikle temsil, meşruiyet ve etkinlik arasında dengeliyi sağlama konusunda bir ikileme karşı karşıya kalmaktadırlar. Örneğin, BMGK üyeliğindeki bir artış BMGK'yı daha güçlü temsil konumuna getirebilecekken, büyük çaplı bir genişleme aynı zamanda BMGK'nın etkinliğini siyasi bir organ olarak kaçınılmaz bir şekilde sınırlandırabilecektir.¹⁵

Uluslararası sistemde bağımsız devlet sayılarının hızla artması, bu devletlerin BM'ye üyelikleri sonrasında sisteme dahil olan devletlerin katılımıyla dünyadaki askeri ve ekonomik güç dengesi de önemli ölçüde değişmiştir. Bu

Marco Pedrazzi, "Italy's Approach to UN Security Council Reform", *The International Spectator: Italian Journal of International Affairs*, XXXV/3, Temmuz 2000, s.49.

Seryon Lee, "The Feasibility of Reforming the UN Security Council: Too Much Talk, Too Little Action?", *Journal of East Asia and International Law*, IV/2, Ağustos 2011, s.406-407.

durum BM'ye finansal açıdan katkısı beş daimi üyenin üçünden daha fazla olan ülkeler için adaletsizdir. Özellikle Japonya ve Almanya hala BM Şartı'nda bir II. Dünya Savaşı sonrası yaklaşımı olan "düşman devletler" kategorisinde bulunmalarına karşın; sırasıyla BM bütçesine ortalama %10 ve %7 olmak üzere, en fazla katkıda bulunan ikinci ve dördüncü devletlerdir.¹⁶

Temsilden kaynaklı yapısal sorunlara ek olarak bir zamanlar Soğuk Savaş rekabetiyle kenara itilen BM, karmaşık bir dünyanın meydan okumaları ile de karşı karşıyadır. Ancak BMGK bu duruma ayak uyduramamış gibi görünmekte, bu nedenle meşruluğu tartışma konusu olabilmektedir¹⁷. Ayrıca, II. Dünya Savaşı'nın galip devletleri olan daimi üyelerin üstünlüğünü yitirdiği; daimi üyelerin elinde tuttuğu veto gücünün kötüye kullanılmasını kabul etmenin zorlaştığı iddiaları her geçen gün daha fazla taraftar toplamaktadır.¹⁸ Bahsi geçen kötüye kullanım ifadesi, daimi üyelerin BMGK'daki koltuklarını kolektif ortak yarar yerine kendi ulusal çıkarlarına yönelik amaçlarla kullanmaları; veto ayrıcalığını ise yine öncelikle ulusal çıkarlarını korumak amaçlı sınırsız bir şekilde kullanmaktan çekinmemelerinden ileri gelmektedir. BM Şartı'nın 24. maddesinde öngörüldüğü üzere; "BMGK, BM üyeleri adına hareket eden, uluslararası barış ve güvenliğin korunmasında başlıca sorumlu organdır." Bu noktada BMGK'nın BM'yi temsil etmesinden ziyade totaliter bir anlayışla BM'ye egemen olduğuna yönelik eleştiriler haklılık kazanmaktadır. BMGK'nın reformu çerçevesinde şekillenen tartışmalarda şüphesiz daimi üyelerin sahip olduğu veto yetkisi en fazla ön plana çıkan, eleştirilerin odak noktasını oluşturan unsurdur. Buna karşılık vetonun varlığına yönelik ileri sürülen eleştirilerin bir sonucu olarak ısrarlı bir tutumla gündeme gelen reform önerilerinin içerikleri, olası bir reformun beş daimi üyenin vetosuna takılması kaygısıyla mevcut daimi üyelik ve veto yetkisinin kaldırılmasını söz konusu etmekten kaçınmaktadır. Vetoya ilişkin ileri sürülen talepler, azami olarak BM Şartı'nın 7. bölümünde belirtilen konular için bir sınırlandırma amaçlamaktadır.

Thomas G. Weiss, BMGK'nın yapısı ve veto yetkisinin ortadan kaldırılması konusunda kesinlikle bir fikir birliği olmadığı saptamasında bulunmaktadır. Buna karşın BMGK 21. yüzyıl güç dağılımını da yansıtmamaktadır. Ancak diplomatların ve analistlerin ortaya koyduğu reform önerileri BMGK masasındaki koltuklar ile BMGK odasının dışındaki mevcut askeri kapasite arasındaki gerçek dengesizliği hiç ele almamıştır. Bunun yerine dünyadaki toplam ülke sayısı ile BMGK üyeliği arasındaki dengesizliği ele alıp, beş ülke tarafından kontrol edilen mutlak veto hakkını tartışmayı amaçlamışlardır.¹⁹ BMGK'nın

United Nations Official Document System (UNODS), ST/ADM/SER.B/97, 29 Aralık 2017, s.8-12.

Jean Krasno, "Legitimacy, Representation and Accountability: A Proposal for U.N. Security Council Reform, *Yale Journal of International Relations*", 1/2, 2006, s.93-94.

Pedrazzi, *ag.m.*, s.49-50.

Thomas G. Weiss, "The Illusion of UN Security Council Reform", *The Washington Quarterly*, XXVI/4, 2003, s.149.

uluslararası barış ve güvenlik için önemli bir meşruiyet alanı olarak kalmasının kaçınılmaz olduğunu vurgulayan Lee ise, bu meşruiyeti BMGK'nın yasal yetkinlik alanında yetkili karar verme hakkına sahip devletlere olan inanç olarak tanımlamıştır.²⁰

Gerek uluslararası toplumun gerekse de uluslararası konjonktürün geçirdiği evrimi vurgulayan Nico J. Schrijver, devletlerin güvenliğine ek olarak son yıllarda insan güvenliğine yönelik de kaygıların ortaya çıktığını ileri sürmüştür. 1945'teki kaygının devlet saldırganlığına karşı bir toplu güvenlik sistemi yaratmak olduğunu belirten Schrijver, günümüzdeki tehditlerin hem devletlerden hem de devlet dışı unsurlardan geldiğini söyleyerek, yeni nesil hibrit tehditlerin hem devletlerin hem de insanların güvenliğine yönelik bir korku algısı oluşturduğunun altını çizmiştir.²¹ Bu tespit oldukça gerçekçi görünmektedir. Nitekim söz konusu saptamanın haklılığı günümüz uluslararası ilişkiler gündemi devlet yayılmacılığından ziyade, devlet dışı aktörlerin özellikle bölgesel sorunların tırmanması ve yayılması üzerindeki etkilerine yoğunlaşmış olmasıdır. Bu bağlamda bir aktör olarak devletin, devlet dışı aktörlerle olan ilişkileri de gündemi meşgul eden bir diğer unsurdur. Örneğin, 2010 yılından bu yana Suriye'de yaşanmakta olan iç savaşta ön plana çıkan aktörlerin niteliği göstermektedir ki, doğrudan tehdit algılaması sadece devletlerden kaynaklanmaktadır. Uluslararası sorunlarda devletin rolü çoğunlukla doğrudan olmaksızın ziyade, dolaylı müdahale yöntemi ile kendini göstermektedir. Uluslararası sorunların değişen niteliği ve bu sorunlara yönelik devlet yaklaşımının zaman içindeki evrimi, 1945 dünyasının şartlarına göre tasarlanmış bir yapının sorunları çözmek noktasında bir değişime ihtiyaç duymasının kaçınılmaz olduğu gerçeğini öne çıkarmaktadır.

Gelişmekte olan ve üçüncü dünya devletlerinin iki temel sorunu ön plana aldıklarını öne süren Benjamin Macqueen'e göre, bunlardan ilki, BM'nin aşırı derecede bürokratik ve istişari yapısından dolayı, BM'nin kararlı bir şekilde hareket etmekten aciz olduğu yönünde bir görüşü merkeze almalarıdır. İkincisi ise, devletlerin çoğunluğunun BM'nin istişari organı olan Genel Kurul ile ondan çok daha fazla güçlü yürütme organı olan BMGK arasındaki dengesiz ağırlıktır.²² BM üyelerinin bir bütün halinde temsil edildiği Genel Kurul'un, sınırlı bir temsile sahip BMGK'nın gölgesi altında sadece danışma kurulu olarak görev yapmasının altını çizen Macqueen'e paralel olarak, Jean Krasno da insani güvenlik ihtiyaçlarının oldukça yoğun olduğu yerler ile BMGK eylemi gerektiren çatışmaların ortaya çıktığı gelişmekte olan ülkelerin BMGK'da temsil edilmesini önermiştir.²³

Lee, *ag.m.*, s.406.

Nico J. Schrijver, "The Future of the Charter of the United Nations", *Max Planck Yearbook of the United Nations Law*, X, Haziran 2006, s.10.

Benjamin Macqueen, "Muslim States and Reform of the United Nations Security Council", *Journal of Middle Eastern and Islamic Studies (in Asia)*, IV/3, 2010, s.49-50.

Krasno, *ag.m.*, s.95.

Sonuç olarak, Hintli bilim adamı Shashi Tharoor'un betimlemesiyle, BMGK'nın reform problemi, bir hastanın etrafında toplanan doktorların teşhis konusunda hemfikir olup, reçete konusunda anlaşamamaları gibi bir duruma benzemektedir. Reçete çok nettir; BMGK bugünün değil 1945 yılının güç dengesini, aktörler arası ilişkiler dengesini ve jeopolitik gerçeklerini yansıtmaktadır. Bu durum gerek matematiksel, coğrafik ve politik gerekse de hakkaniyet, hukukilik ve eşitlik açısından derinlemesine incelenmeye ihtiyaç duymaktadır.²⁴ Bu kapsamda bir Batı Avrupa devleti olan İtalya'nın BMGK'nın reformuna yönelik ikilemlerini tutumunu ele almak belli saptamaların yapılabilmesine katkı sağlayabilecek niteliktedir.

BMGK'nın Mevcut Yapısında Reform Tartışmaları ve İtalya'nın Tutumu

Bir Batı Avrupa devleti olan İtalya da BMGK'nın reforme edilerek kendisine daimi üyelik statüsü tanınmasını arzulamaktadır. Buna karşın kendisine böyle bir statü tanınmasının olanaksızlığını değerlendirerek Avrupa ya da Asya'daki başka bir devletin, örneğin Almanya ya da Japonya'nın daimi üyelik elde edememesi için isteklerinin aksine bir politikayı savunmaktadır. Her geçen gün daha fazla taraftar kazanan reform taleplerine karşın reformun seçkin bir yönünde değil demokratik bir temele dayanmasının zorunluluğunu vurgulayan İtalya, sadece geçici üyelik koltuklarındaki bir artışın daha adil bir çözüm olacağını vurgulamaktadır.²⁵

İtalya gerçekleştirilecek bir reformun BM ve üye ülkeler için avantajlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- 1- Genişletilmiş bir BMGK, üye sayısı artan BM'nin daha fazla temsilcisi olabilecektir;
- 2- Yeni ebedi imtiyaz durumlarından kaçınmak ancak ek daimi koltuk oluşmasının önüne geçildiğinde ortaya çıkacaktır;
- 3- BMGK faaliyetlerine tüm üye devletlerin daha büyük ve daha demokratik katılımı, daha etkin kararlar için temel bir dayanak olacaktır;
- 4- BMGK'da koltukların daha adil bir coğrafi dağılımını, iki veya beş ek daimi üye ülkenin daha sınırlı katılımından ziyade, 30 ülke temelinde elde etmek daha kolaydır;
- 5- Uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülebilmesi için BM Şartı'nın hedeflerine ulaşması konusundaki kararlılıklarını korumak ve arttırmak bağlamında üyeler için daha sık ve daha düzenli bir rotasyon önemli bir teşvik olacaktır;
- 6- Coğrafi ya da ekonomik olarak küçük kategorisinde yer alan ülkelerin, her bölgesel gruptaki büyük ülkelerin eşit olmayan rekabetinden kurtularak geçici bir koltuğa seçilme şansları bu yöntemle artacaktır. Daha da iyisi, her grup

Shashi Tharoor, "Security Council Reform: Past, Present and Future", *Ethics in International Affairs*, XXV/4, Aralık 2011, s.397.

UNODS, A/51/47, 8 Ağustos 1997, s.62.

içindeki rotasyon anlaşmalarını ulaşılabilir ve saygı gösterilebilir kılacaktır. Böylece olağan rotasyon için "temiz bir sayfa" formülü benimsenebilecektir;

- 7- Daha sık ve düzenli rotasyon elde eden ülkelere BM'yi desteklemek için konsantrasyonu güçlü önemli roller sağlanacaktır. Bu ülkeler BM'nin, özellikle de BMGK'nın, amaçlarına ulaşması için BM'ye destek ve finansal katkı politikalarını düzenli ve uzun vadede planlayabileceklerdir. İki veya beş veto yetkisine sahip daimi üye yerine daha sık ve düzenli rotasyonla gelen 30 üye, barışı koruma operasyonlarında daimi üyelerin mevcut yükünü azaltabileceklerdir.²⁶

İtalya veto gücünü, statü isteyen bazı ülkeler tarafından kalıcı üyeliğin vazgeçilmez bir ayrıcalığı ve ancak Soğuk Savaş yıllarında haklı olabilecek bir kurum olarak tanımlamaktadır. Veto kullanımının basit bir tehdidi BMGK'nın yöntem ve tartışmalarının nihai sonucu üzerinde güçlü bir etkiye sahip olduğunu vurgulayan İtalya, bu yüzden veto gücünün diğer ülkelere genişletilmesine karşı çıkmaktadır. İtalyan bakış açısının en önemli dayanaklarından biri, böyle bir genişleme modelinin ortaya çıkmaması gerekliliğidir. Ayrıca mevcut veto sahiplerinin kendiliğinden veto gücünden feragat etmeye istekli olmalarını ummak gerçekçi görünmese de İtalya veto kullanımının yine de düzenlenmesi ve mümkün oldukça sınırlandırılması gerektiğine inananların görüşlerini paylaşmaktadır. Bu sınırlama, bir kararın benimsenmesini engellemek için en az iki vetonun gerekliliği gibi örnekler çerçevesinde şekillenmektedir.²⁷

BM Genel Kurulu'na 29 Ekim 1996'da hitap eden dönemin İtalya BM Daimi Temsilcisi Francesco P. Fulci, BMGK'ya yeni daimi üyelerin eklenmesinin iki ülke dışında, bu iki ülkenin bölgesel rakiplerine hiçbir avantaj getirmeyeceğini vurgulamıştır. Şüphesiz Fulci'nin öne sürdüğü bu iki daimi statü adayı Almanya ve Japonya'dır. Rotasyona tabi olmayacak daimi koltukların BM'de iki çifte standart yaratacağını öne süren Fulci, (1) ilk olarak rotasyondan dışlanacak iki bölgesel grubun (Batı Avrupa ile diğer devletler ve Doğu Avrupa) böyle bir gelişmeden olumsuz etkileneceğini ifade etmiştir. (2) İkinci çifte standardın ise tüm devletleri olumsuz etkileyeceğini savunan Fulci, bazı ülkelerin varsayıma dayanan küresel üstünlüklerinin önceden varılan bir sonuç olarak ele alınacağını iddia etmiştir.²⁸ Fulci'nin ifadelerinden açıkça anlaşılacağı üzere, zaten mevcut yapıda Batı Avrupa ile diğer devletler grubuna ait kontenjan üç daimi üyeyi içermektedir. Dolayısıyla olası daimi üyelik genişlemesinde en az şansa sahip ülkeler de bu bölgesel gruba dahil ülkeler olacaktır. Buna ek olarak, olası daimi üyelik genişlemesinde öncelik varsayıma dayanan bir üstünlüğe sahip olan ülkelere sağlanacaktır. İtalyan bakış açısına göre, bu tür bir girişim her iki durumda da İtalya'nın aleyhine şekillenecek bir gelişmeyi beraberinde getirecektir.

UNODS, A/51/47, 8 Ağustos 1997, s.65-66.

UNODS, A/51/47, 8 Ağustos 1997, s.66.

UNODS, A/51/PV.44, 29 Ekim 1996, s.10.

Gazi

Akademik
Bakış

31

Cilt 13
Sayı 26
Yaz 2020

Yeni daimi üyelerin eklenmesine ilişkin, 1926 yılında MC'nin güç kaybetmesinin daimi üyelikteki bir artışla başladığı saptamasında bulunan Fulci, 1965 yılında gerçekleştirilen reformun tek başarılı reform hareketi olduğunu ileri sürerek, tekrar aynı yolun izlenmesi gerektiğini savunmuştur. Fulci, birkaç orta ve büyük ölçekli ülkenin BMGK'ya diğerlerine göre daha sıklıkla seçildiği gerçeğinden hareketle, bazı kurucu üyeler de dahil olmak üzere 77 ülkenin BMGK'ya hiçbir zaman seçilmediğini, 44 ülkenin ise sadece bir kez seçildiğini hatırlatmıştır. İtalya'nın reforma yönelik ortaya koyduğu ilkeler sayesinde temsil haksızlığına uğrayan devletlerin ilgili bölge gruplarındaki "büyük kardeşlerin" rekabetinden korunacaklarını belirten Fulci, bu devletlerin BMGK'ya seçilmeleri için daha somut bir şansa sahip olacaklarını ileri sürmüştür.²⁹

İtalya'nın BM nezdindeki Daimi Temsilcisi Fulci, Almanya, Brezilya, Güney Afrika, Hindistan, Japonya ve Nijerya gibi dikkat çekici altı devletin daimi üyelik düşüncelerine yönelik olarak, bu devletlere sunulacak üyeliklerden her birinin asla demokratik bir seçim anlamına gelmeyeceğini belirtmiştir. Fulci'ye göre, hali hazırdaki çıkmaz, üç faktörün bileşiminden kaynaklanmaktadır. Bunlardan ilkinde, diğer bölgesel gruplarda olan gelişmeleri Afrika'daki durumun yansıttığını belirten Fulci, Asya'da, Pakistan, Endonezya ve Güney Kore gibi devletlerin katı bir şekilde Hindistan ve Japonya'nın fiili bir hegemonyasına karşı çıktıklarını; Latin Amerika'da, Arjantin, Kolombiya ve Meksika'nın Brezilya'ya karşı benzer duygular taşıdıklarını; Avrupa'da, İtalya, İspanya, Kanada ve Türkiye gibi devletlerin sadece Fransa ve İngiltere ile ilgili değil, aynı zamanda Almanya açısından da marjinal olma düşüncesini şiddetle reddettiklerini ifade etmektedir. İkinci faktör olarak, Fulci, BM üyelerinin sayısını hesaba katmaksızın daimi üyelilerdeki bir artışın devletlerin egemen eşitliği ilkesini ayaklar altına alacağını ileri sürmektedir. Meselenin asıl önemli noktasının daimi üyeliğin artırılması olmadığını belirten Fulci, sorunun hangi devletin daimi üyeliğe getirileceği veya getirilmeyeceği olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda, yeni daimi üyeleri yetkilendirmek için 128 oy barajına erişilse bile, yeni statüden faydalanacak devletlerin hangileri olacağı hususunda üstesinden gelinemez bir zorluk ortaya çıkacaktır. Üçüncü ve en büyük faktör olarak mevcut daimi beş üyenin tutumuna dikkat çeken Fulci, beş daimi üyenin, sahip oldukları kutsanmış pozisyonlarında bir sayı artışı görmek istemediklerini belirtmiştir.³⁰

Fulci'nin ifadelerine paralel olarak, İtalya daimi üyeliğin genişletilmesi-ne karşı var olan muhalefetin başını çekmektedir. Bölgesel anlamda, bu karşıtlığını Almanya'nın daimi üyelik mücadelesi üzerinden sürdüren İtalya, bunun yanı sıra Uzlaşma için Birlik Grubu (UBG)'ye de liderlik ederek küresel anlamda karşı bir kampanya yürütmektedir. İtalya'nın daimi üyelik karşıtı bu tutumunun

UNODS, A/51/PV.44, 29 Ekim 1996, s.10-11.

Francesco P. Fulci, "The Reform of the Security Council of the United Nations: Why Still an Open Question?", *MEDAC Publications in Mediterranean IR and Diplomacy*, II, Haziran 2008, s.3-6.

Görüş

anlaşılabilir bir tarafının var olduğu ileri sürülebilir. Olası bir daimi üyelik genişlemesinde, daimi üyelik koltukları için aday olan ülkeler arasında İtalya'nın yerini alması ihtimali düşük görünmektedir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, İtalya daimi üyelik şansının zaten düşük olduğu varsayımından hareketle, ulusal çıkarlarına yönelik daimi üyelik koltuklarının genişletilmesine karşı bir kampanyanın önder destekçisi olmaktadır.

İtalya'nın tutumu dönemsel bir pozisyon alışın ötesinde süreklilik arz eden bir dış politika yaklaşımıdır. BM Genel Kurulu'na 12 Ekim 2004'te hitap eden dönemin İtalya BM Daimi Temsilcisi Marcello Spatafora da, selefi ile benzer şekilde başarılı bir reform süreci için İtalya'nın altı ilke üzerine odaklandığını deklare etmiştir. İlk olarak geniş bir mutabakatın gerekliliğini vurgulayan Spatafora, BMGK'nın reformunun üyeler arasında bölücü yansımaları olmaması gerekliliğinin altını çizmiştir. Daimi üyelerin sayısındaki artıştan yana olan ülkelerin bile geniş bir mutabakatın gerekliliğinin farkında olduklarını ifade eden Spatafora, bazı devletlerin bu süreçten çekilmeleri durumunda daha etkili ve verimli bir BM yaratma olasılığının olamayacağını iddia etmiştir. İkinci olarak BMGK'daki mevcut Kuzey-Güney dengesizliğini hatırlatan Spatafora, bu konunun ele alınmasını temel ve acil bir ihtiyaç olarak nitelemiştir.³¹ Üçüncü olarak kapsamlılık ilkesini öne süren Spatafora, BMGK'nın genişlemesi konusundaki politikanın yanı sıra kurumsal konuların da ele alınmasının zorunluluğunu dile getirmiştir. Bu bağlamda, BMGK, Genel Kurul ile Ekonomik ve Sosyal Konsey arasındaki karşılıklı ilişkilerin yeniden gözden geçirilmesine dikkat çekilmiştir. Dördüncü olarak kapsayıcılık ve beşinci olarak hesap verebilirlik ilkelere ayrılmaz bir şekilde bağlantılı olduğunu belirten Spatafora, veto gücü olmaksızın sisteme yeni daimi üyelerin eklenmesi önerisinin ciddi dezavantajları beraberinde getireceğini; bu durumda BMGK'da yeni bir hiyerarşi katmanı kurularak birinci, ikinci ve üçüncü sınıf üyelik yapısının ortaya çıkabileceğini ileri sürmüştür. Altıncı ve son olarak BMGK'daki bölgesel ve jeopolitik faktörün rolünü ve ağırlığını güçlendirmenin gerekliliğine değinen Spatafora, herhangi bir reform önerisinin ulusal çıkarlar yerine bölgesel ve jeopolitik faktörlerin, bölgesel seçmenlerin ve bölgesel çıkarların önemine odaklanması gerektiğini ifade etmiştir.³² İtalya'nın reform ile ilgili sarsılmaz muhalif tutumunu anlamak açısından, 23 Eylül 2004'te dönemin İtalya Dışişleri Bakanı Franco Frattini'nin şu ifadelerine göz atmak yeterli olacaktır:

"BMGK reformunda masadaki çeşitli yaklaşımları uzlaştıran bir anlaşma bulamadık. İtalya, gelişmekte olan ülkelere başlayarak daha fazla kapsayıcılık, etkinlik, demokratik katılım ve coğrafi temsil ilkelerinden esinlenen bir reform taraftarıdır. Böyle bir reformu sürdürmenin en iyi yolu yeni geçici koltuklar kurmaktır. Bununla birlikte, BMGK'daki zorlukların yeni daimi atamalar ile

UNODS, A/59/PV.26, 12 Ekim 2004, s.20-21.

UNODS, A/59/PV.26, 12 Ekim 2004, s.21-22.

çözülebileceğine inanmamaktayız. Diğer yandan, geniş kapsamlı bir fikir birliği tüm üye devletlerin egemen eşitliğine tam bir saygıyla ortaya çıkarsa, BM'nin amaçlarına daha fazla katkıda bulunan ülkeler için daha sık rotasyon ve daha uzun dönem tasarlamaya gönüllüüz. Ayrıca, seçilen üyeler ve onların bölgesel grupları arasında daha yakın bir ilişki kurulması, seçilmiş üyelerin hesap verebilirliğini arttıracak, BMGK'yı daha temsilci yapacak ve müzakereleri daha meşrulaştıracaktır."³³

Açıkça görüldüğü gibi olası bir genişlemede kendisi için yeni bir statü öngöremeyen İtalya, kendisine yakın güçte gördüğü Almanya ve Japonya'nın daimi üyeliğini engelleyebilmek için mevcut totaliter yapıyı savunmak dahil güçlü argümanlar geliştirmeye çalışmaktadır.

Güvenlik Konseyi'nin Reformuna Yönelik Öneriler ve İtalya

BMGK'da reform talepleriyle ilgili olarak önemli girişimlerde bulunmuş kişilerin başında Malezyalı Diplomat İsmail Razali gelir. Razali, çalışmalarına 1994 yılında başlayan "*Adil Temsil Sorunu, Güvenlik Konseyi'nin Üyeliğindeki Artış ve Güvenlik Konseyi'ndeki Diğer Meseleler Üzerine Açık-Uçlu Çalışma Grubu*"nun Ağustos 1997'deki oturumuna başkanlık etmiş ve BMGK reformuyla ilgili ayrıntılı bir plan hazırlamıştır.

Razali Planı, BMGK'ya beş daimi artı dört geçici üyelik koltuğu daha eklenmesini önermiştir. Mevcut bölgesel dağılımı baz alan Razali Planı, Afrika, Asya-Pasifik, Latin Amerika ile Karayipler gruplarının her birinden bir gelişmekte olan devletin veto yetkisini kapsamayan yeni bir daimi üyelik koltuğu elde edeceğini; diğer iki veto yetkisini kapsamayan daimi üyelik koltuğunun ise iki sanayileşmiş devlet tarafından doldurulmasını öngörmüştür. Dört geçici üyelik koltuğunun ise Afrika, Asya-Pasifik, Doğu Avrupa, Latin Amerika ile Karayipler gruplarının her birinden bir devlet ile doldurulmasını önerilmiştir.³⁴

Raporunda BMGK'ya dahil edilecek yeni daimi üyeler için veto yetkisini genişletmeyen Razali, BM Şartı'nın 7. bölümü uyarınca gerçekleştirilen eylemlere yönelik veto yetkisini kullanımına sınırlama getirebilmek için mevcut daimi üyeleri teşvik ederek veto kullanımının azalacağını varsaymıştır.³⁵ Razali'nin önerdiği reform planında sanayileşmiş iki devlet için tahsis edilecek daimi üyelik koltuklarına en yakın iki aday Almanya ve Japonya olarak öngörülmüştür. Özellikle Batı Avrupa ile diğer devletler grubuna tahsis edilecek yeni bir olası daimi üyelik koltuğunun şüphesiz en iddialı adayı Almanya'dır. İtalya'nın olası bir reformda daimi üyelik koltuklarının genişletilmesine karşı sert muhalefeti de bu bağlamda değerlendirmek gerekmektedir. Reform sürecine darbeyi vuran en önemli gelişmeler de reform üzerinde yoğun bir Alman-İtalyan rekabetinin varlığı ile şekillenmektedir.

UNODS, A/59/PV.7, 23 Eylül 2004, s.27.

UNODS, A/51/47, 8 Ağustos 1997, s.7.

UNODS, A/51/47, 8 Ağustos 1997, s.7.

Razali Planı'nın Güney ülkeleri için "üç sahte daimi koltuk karşılığında", veto yetkisi olmasa bile iki sanayileşmiş ülkeye tam hak ve imtiyazlara sahip iki gerçek daimi koltuk tahsis edeceğini öne süren Fulci, gelişmekte olan ülkelerin böyle bir değişimi kabul edip, mevcut durumu daha da kötüleştirerek devam ettireceğini kimin hayal edeceği sorusunu yöneltmiştir. Mevcut beş daimi üyenin tamamının dünyanın kuzey yarım küresi ve sanayileşmiş bölgelerinden geldiğini hatırlatan Fulci'ye göre, Razali sistemi altında bu sayı beşten yediye yükselecek, diğer anlam ifade etmeyen daimi koltuklar ise güney yarım küreye gidecektir. Fulci, Razali Planı'na yönelik eleştirilerini İtalya Başkanı Oscar Luigi Scalfaro'nun Nisan 1996'daki konuşmasından alıntı yaparak desteklemiştir:

*"Güçlü ülkelerden oluşan bir Olimpos, uçurumu genişletebilir ve böylece dışlananın çıkarlarını azaltabilir, politik bağlılıklarını bu süreçten alıkoyabilir, onları marjinalize edebilir ve onlara başkalarının aldıkları kararların izleyicileri ve sadece gözlemci olduklarına dair tehlikeli bir his verebilir."*⁵⁶

Razali Planı sonrasındaki en somut önerileri ortaya koyan plan BM Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından geliştirilmiştir. Nitekim Kofi Annan, 2004 yılında BMGK'nın reformuna yönelik en kapsamlı önerilerden ikisinin altına imzasını atmıştır. Annan olası bir reformun temel niteliklerini şu şekilde sıralamıştır:

- 1- BM'nin 23. maddesini onurlandırmak suretiyle, BM'ye katkısı bakımından BM'ye en çok mali, askeri ve diplomatik katkıda bulunanların karar alma süreçlerine katılımı arttırılmalıdır. Bu katkılar, belirlenmiş bütçelerin, zorunlu barış faaliyetlerine katılımın, BM'nin güvenlik ve kalkınma hedeflerini ve görevlerini destekleyen diplomatik faaliyetlerin gerçekleştirilmesidir;
- 2- Gelişmiş ülkeler arasında Operasyonel Birlik Alfa (Operational Detachment Alpha) için gayri safi milli hasılasının %0,7 oranına, yani uluslararası düzeyde anlaşmaya varılmış bir düzeye, erişilmesi veya önemli ölçüde ilerleme kaydedilmesi önemli bir katkı kriteri olarak görülmelidir;
- 3- Özellikle gelişmekte olan dünyada daha geniş üyeliğin temsilcisi olan ülkeler karar alma süreçlerine sokulmalıdır;
- 4- BMGK'nın etkinliği bozulmamalıdır;
- 5- BMGK'nın demokratik ve sorumlu niteliği arttırılmalıdır.³⁷

Annan, reforma ilişkin iki model ileri sürmüştür. A ve B modelleri olarak tanımlanan bu önerilerin her ikisi de sırasıyla "Afrika", "Asya-Pasifik", "Avrupa" ve "Amerika" olarak dört ana bölge arasında koltuk dağılımlarını belirlemiştir. Annan'ın koltuk dağılımlarını belirlemede mevcut bölgesel gruplar yerine yeni bir kıtasal dağılım tercih ettiği görülmektedir.

UNODS, A/52/PV.62, 4 Aralık 1997, s.20-21.
UNODS, A/59/565, 2 Aralık 2004, s.66-67.

Gazi

Akademik
Bakış

35

Cilt 13
Sayı 26
Yaz 2020

A modeli, Afrika bölgesinden iki, Asya-Pasifik bölgesinden iki, Avrupa bölgesinden bir ve Amerika bölgesinden bir olmak üzere veto hakkına sahip olmayan altı yeni daimi üyelik koltuğu belirlemiştir. Bunun yanı sıra, Afrika bölgesinden bir, Avrupa bölgesinden bir ve Amerika bölgesinden bir olmak üzere mevcut geçici üyelik koltuklarına ek üç geçici üyelik koltuğu belirlenmiştir.³⁸

Annan Planı'na da önemli eleştiriler yöneltilmiştir. Nitekim Yehuda Blum; planda önerilen altı yeni daimi üyelik koltuğundan Avrupa'nın payına düşen bir üyelik koltuğu Almanya'ya, Asya-Pasifik'in payına düşen iki üyelik koltuğu Hindistan ve Japonya'ya, Amerika'nın payına düşen bir üyelik koltuğu Brezilya'ya ve Afrika'nın payına düşen iki üyelik koltuğu ise Nijerya ve Mısır ya da Güney Afrika'ya gidecektir saptamasında bulunmuştur.³⁹

Açıkça görülmektedir ki, Blum'un ortaya koyduğu bu saptamalar, bölgeleşme güç temel alınarak ileri sürülmüştür. Fakat neredeyse öne sürülen tüm bu devletlerin kendi bölgelerindeki diğer hatırı sayılır devletler tarafından bölgesel bir rekabete maruz kaldığının göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Hindistan ve Japonya'nın payına düşen daimi üyelik koltukları, Asya-Pasifik bölgesinde Güney Kore ve Pakistan gibi gelişmekte olan ülkelerin BMGK'daki temsil düzeylerini doğrudan etkilemekle birlikte, bu devletlerin BMGK'da daha düşük rütbeli, etkisi azalmış bir pozisyona indirgenmelerine neden olacaktır. Asya-Pasifik bölgesi için yeni daimi üyelerin kabulü konusundaki en önemli engellerden biri de Çin'in bölgesel politikaları kapsamında diğer bölgesel rakiplerinin çıkarlarına hizmet edecek bir değişime rıza göstermekteki isteksizliğidir.

Benzer bir durum Amerika Kitası için de geçerlidir. Amerika bölgesi için ayrılan daimi üyelik koltuğu için alternatifsiz bir aday olarak görülen Brezilya, özellikle Arjantin tarafından sert bir muhalefete maruz kalmaktadır. Afrika bölgesi için ayrılan daimi koltuklar bölgesel rekabet oluşturmaktan ziyade, Afrika Birliği'nin reforma yönelik tutumu ile doğrudan ilgili bir sorun yaratmaktadır. İleride Afrika Birliği'nin reform önerisinin incelemesinde de görüleceği gibi, Afrika Birliği mevcut daimi üyelerin sahip olduğu tüm hak ve imtiyazların aynı şekilde yeni daimi üyelere sağlanması noktasında ısrarcıdır. Son olarak reform önerilerinin en tartışmalı bölgesini oluşturan Avrupa, daha önce de bahsedildiği gibi bir Alman-İtalyan rekabetine ev sahipliği yapmaktadır. İtalya, veto yetkisi olsun ya da olmasın bir daimi üyeliğe karşı çıkmaktadır. İtalya söz konusu öneriyi özellikle Almanya ve Japonya'nın mevcut daimi üyelerin sahip olduğu hak ve imtiyazlara erişmesi sürecine açılan bir kapı olarak değerlendirmektedir. Diğer taraftan, Avrupa bölgesine tahsis edilecek olası bir daimi koltuk için İtalya dezavantajlı görünmektedir. Hem ekonomik hem de politik anlamda Avrupa'da şüpheye yer bırakmayan en önemli aday olan Almanya karşısında,

UNODS, A/59/565, 2 Aralık 2004, s.68.

*Yehuda Z. Blum, "Proposals for UN Security Council Reform", *The American Journal of International Law*, XCIX/3, Temmuz 2005, s.641.*

İtalya için kaçınılmaz yegâne seçenek yeni bir daimi üyelik koltuğu olasılığını ortadan kaldırmaktır. Mevcut seçeneksizliğin oluşturduğu şartlar altında İtalya, diğer bölgesel gruplarda kendi pozisyonunda bulunan devletlerle ortak hareket etmektedir. Bu ortaklık, reform girişimleri arasında en fazla ses getirenlerden biri olan G-4 önerisine karşı bir ittifak anlamına gelmektedir. İtalya'nın gönüllü liderliğini üstlendiği UBG, bahse konu ittifakın doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın bir diğer önerisi olan B modeli ise, yeni daimi üyelik koltuğu sunmamıştır. Bunun yerine yeni bir kategori oluşturulmuştur. Plan'da Afrika bölgesinden iki, Asya-Pasifik bölgesinden iki, Avrupa bölgesinden iki ve Amerika bölgesinden iki olmak üzere dört yılda bir yenilenecek sekiz yeni geçici üyelik koltuğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, Afrika bölgesinden bir olmak üzere mevcut geçici üyelik koltuklarına ek bir geçici üyelik koltuğu belirlenmiştir.⁴⁰

Açıkça görüldüğü gibi ikinci model, büyük oranda MC dönemindeki yeni daimi üyelik düzenlemesinin tekrarıdır. Blum'a göre; iki Avrupa üyelik koltuğundan biri şüphesiz Almanya'ya gidecektir, diğeri ise İspanya, Polonya ve Türkiye gibi Avrupa'nın diğer başlıca devletleri ile İtalya arasında muhtemelen dönüşümlü olacaktır. İki Asya-Pasifik koltuğu, Hindistan ve Japonya'ya gidecektir. Büyük olasılıkla Nijerya, iki Afrika üyelik koltuğundan birini elde edecek, diğeri ise Mısır ve Güney Afrika gibi ülkeler arasında muhtemelen dönüşümlü olacaktır. Bu kategorideki iki Amerikan üyelik koltuğundan biri kuşkusuz Brezilya'ya verilecek, diğeri ise Arjantin, Kanada ve Meksika arasında muhtemelen dönüşümlü olacaktır.⁴¹ Blum'un bu modele yönelik yaptığı öngörülerin yerini bulması, A modeli ile kıyaslandığında, daha fazla olanaklıdır. Çünkü B modeli, A modeline göre daha kapsayıcıdır. Bunun yanı sıra, A modelinde ileri sürülen mevcut geçici üyelik kategorisinin dışındaki bir genişleme, ki bu mevcut daimi üyelik kategorisinin bir genişlemesi olarak karşımıza çıkmaktadır, B modelinden daha kısıtlıdır. Dolayısıyla B modelinin ortaya koyduğu yeni ve daha kapsayıcı bir kategori, daha fazla devleti memnun ederek, bölgesel anlamda karşı karşıya gelme ihtimali yüksek olan rakipler için bir orta yol anlamına gelmektedir.

A modeli ile kıyaslandığında, Annan tarafından geliştirilen B modelinin İtalya ve diğer bölgesel güçler için daha kabul edilebilir bir uzlaşma olduğu savı kolaylıkla ileri sürülebilir. İtalya'nın reforma yönelik tutumu göz önünde bulundurulduğunda, nitekim bu ülkenin devamlılık içindeki bir dış politika tutumuyla daimi üyelik kategorisinde olası bir genişlemeye karşı çok katı bir muhalefet sürdürdüğü bilinmektedir. Annan'ın B modelinde söz konusu bir daimi üyelik önerisi bulunmamasına rağmen, İtalya'nın bu modele yöne-

UNODS, A/59/565, 2 Aralık 2004, s.68.
Blum, *ag.m.*, s.641.

lik eleştirilerini bölgesel ve küresel anlamda bir güç sınıflandırması yaratacağı endişesinde arayabiliriz. BMGK'daki olası bir genişlemenin, mevcut daimi üyeleri dışarıda bırakarak, devletlerin egemen eşitliği ilkesi çerçevesinde olması gerekliliğini vurgulayan İtalya'ya göre, mevcut iki daimi üye olan Fransa ve İngiltere'ye ek olarak herhangi bir Avrupa devletinin İtalya'dan daha üst bir konumda BMGK'da temsil edilmesi İtalya'nın küresel ve bölgesel politikaları açısından bir kayıp olarak değerlendirilmektedir.

Annan, her iki modeli de BM Şartı'nın 23. maddesini göz önünde tutarak, mevcut bölgesel istişare uygulamalarını dikkate alan Genel Kurul için uluslararası barış ve güvenliğe daha fazla katkıda bulunmak için üye devletleri teşvik edecek bir yöntem olarak yorumlamıştır. BMGK'nın yapısındaki herhangi bir değişikliğin gelecekte kalıcı veya karşı konulamaz olarak görülmemesi gerektiğini ifade eden Annan, BMGK'nın kolektif eylemde bulunmaktaki etkinliği açısından daimi ve geçici üyelerin katkısının gözden geçirilmesi de dahil olmak üzere 2020 yılında BMGK'nın bileşiminin gözden geçirilmesi gerekliliğine haklı bir vurguda bulunmuştur.⁴²

Her iki modeldeki önerilerde veya herhangi bir başka öneride veto gücünün genişletilmemesi gerektiğini belirten Annan, mevcut daimi üyelerin veto yetkilerini değiştirmenin pratik bir yolu olmadığını kabul etmekle birlikte, soykırım ve geniş çaplı insan hakları ihlalleri durumunda veto kullanımından kaçınmaya yönelik daimi üyelere çağrıda bulunmuştur.⁴³ Son olarak Annan, BMGK'daki oylama sistemi için ek bir prosedür önermiştir. "Gösterge Niteliğinde Oylama" olarak tanımlanan bu oylama kamuya açıklama gerektiren, resmi olmayan, hayır oylarının veto olarak kabul edilmeyeceği ve nihai kararın herhangi bir yasal güce sahip olmayacağı bir ön oylamadır. İkinci oylama ise BMGK'nın mevcut prosedürleri kapsamında gerçekleştirilecektir. Annan'a göre yeni uygulama, veto işlevinin hesap verilebilirliğini arttıracaktır.⁴⁴ BMGK'nın yapısının revize ve reform edilmesi gerekliliğine olan inanç gün geçtikçe güç kazandığı için Annan Planı sonrasında yeni öneriler ortaya çıkmıştır. Bunların başında G-4 ülkelerinin ve Afrika Birliği'nin reformu öncelikli bir yere sahiptir.

BMGK'nın Mevcut Yapısı Üzerindeki Tartışmalar: G-4 Ülkelerinin Reform Önerisi

Temmuz 2005'te Almanya, Brezilya, Japonya ve Hindistan'ın öncülüğünde 27 devlet, G-4 önerisi olarak bilinen bir reform tasarısını Genel Kurul'a sunmuşlardır. Bu dört devleti bir araya getiren şartları şu şekilde sıralayabiliriz. Almanya, dünyanın en büyük dördüncü ekonomisi, Avrupa Birliği'nin ekonomik lokomotifidir. Alman silahlı kuvvetleri Afganistan, Kosova ve Somali gibi barış

UNODS, A/59/565, 2 Aralık 2004, s.68.

UNODS, A/59/565, 2 Aralık 2004, s.68.

UNODS, A/59/565, 2 Aralık 2004, s.68.

tesisi operasyonlarında önemli roller oynamıştır. Güney Amerika'nın en büyük ülkesi olan Brezilya, görünen bir küresel mevcudiyettir, dünyadaki önemli konulara artan bir şekilde dahil olmaktadır. Hindistan, dünyanın en kalabalık ikinci nüfusuna sahip ülkesidir. Muhtemelen 2040'da dünyanın en kalabalık ülkesi olarak Çin'in yerini alacaktır. Ayrıca Hindistan, yükselen bir ekonomik güç ve kontrollü bir nükleer silaha sahip devlettir. Japonya ise dünyanın en büyük üçüncü ekonomisiyle birlikte en kalabalık nüfuslarından birine sahiptir.⁴⁵

BMGK üye sayısını kapsamlı bir genişlemeyle 15'ten 25'e çıkarmayı planlayan G-4 önerisi, altı yeni daimi ve dört yeni geçici üyenin BMGK'ya dahil edilmesini istemektedir. Altı yeni daimi üyenin ikisi Afrika, ikisi Asya-Pasifik, biri Latin Amerika ile Karayipler diğerinin ise Batı Avrupa ile diğer devletler olmak üzere dağıtılması öngörülmüştür. Dört geçici üyenin ise biri Afrika, biri Asya-Pasifik, biri Doğu Avrupa ve biri Latin Amerika ile Karayipler şeklinde dağıtılacaktır.⁴⁶

Brian Cox'a göre, bu öneri büyük ölçüde Razali Planı'nın esas felsefesi ile Annan'ın sunduğu A modelinin bir kaynaşmasıdır. Öneri, Razali'nin geliştirmekte olan devletler ile ilgili geliştirdiği temsil karakterini ve Annan'ın A modelinde altını çizdiği BMGK'nın etkinlik, güvenilirlik ve meşruiyetini sağlamlaştırmaya odaklanmasını birleştirmektedir.⁴⁷

Yeni daimi üyelerin mevcut daimi üyeler ile aynı sorumluluklara ve yükümlülüklerle sahip olması gerektiğinin altını çizen G-4 önerisi, tasarımın yürürlüğe girmesinden itibaren 15 yıl sonra, belirlenmiş yeni daimi üyelerin yeniden gözden geçirilmesine dek bu üyelerin veto yetkilerini kullanamayacaklarını tahhüt etmiştir.⁴⁸ Öne sürülen reform önerilerinde veto olgusunun en önemli soruna kaynaklık yaptığını göz önünde bulunduracak olursak, G-4 önerisinin sorunu çözmek adına farklı bir bakış açısı getirdiğini söylemek mümkündür. Önerinin, BMGK'nın olası bir reformu durumunda, yeni daimi üyeler için veto tonunun genişletilmesine karşı olanlar ile yeni daimi üyelerin veto hakkı elde etmeleri gerektiğini savunanlar arasında orta yol bulan bir formül ileri sürdüğü ifade edilebilir.

Tahsis edilmesi planlanan daimi üyelik koltuklarının Afrika için ayrılan kısmı hariç, diğerlerinin sahiplerinin G-4 üyelerinin olduğuna şüphe yoktur. G-4'ün reform önerisinde en çok dikkat çeken noktalardan birisi Afrika'ya verilmesi öngörülen iki daimi üyelik koltuğudur. Olası bir reformun hayata geçirilmesi için Genel Kurul'da üçte ikilik bir çoğunluğa ihtiyaç duyulmasından

Shiwei Jiang, UN Security Council Reform, *Model United Nations Conference: Issue Brief for the GA Sixth Committee: Legal*, 17-19 Şubat 2011, Old Dominion University, Norfolk VA 2011, s.3.

UNODS, A/59/L.64, 6 Temmuz 2005, s.2-3.

Brian Cox, "United Nations Security Council Reform: Collected Proposals and Possible Consequences", *South Carolina Journal of International Law and Business*, VI/1, 2009, s.105-106.

UNODS, A/59/L.64, 6 Temmuz 2005, s.3-4.

dolayı, üyelik koltuklarındaki bu yönde bir dağılımın planlamasında; Afrika'nın BM Genel Kurulu'nda sahip olduğu hatırı sayılır aritmetik çoğunluğunun etkisi açıkça görülmektedir.

Genel anlamda kabul edilebilir argümanlar ileri süren G-4 girişimiyle aynı yıl gündeme getirilen bir diğer talep Afrika Birliği'nin gündeme getirdiği reform önerisidir. Afrika Birliği 2005 yılında, yaygın olarak "*Ezulwini Mutabakatı*" olarak bilinen, BM reformuna ilişkin ortak bir duruş benimsemiştir. Afrika Birliği, BMGK'nın mevcut dünya gerçeklerini yansıtmaması ve BM'nin tüm üyelerinin isteklerine daha fazla cevap vermesi gereğinin altını çizerek, Afrika'nın büyük bir kısmının BMGK'da temsil edilmediğini ve BMGK'da daimi koltuğu olmayan tek kıtanın Afrika olduğunu vurgulamıştır.⁴⁹ Afrika'nın, dünyanın diğer tüm bölgelerinin olduğu gibi, BMGK'da etkin bir şekilde temsil edilmesine duyulan ihtiyacın farkındalığını paylaşan Afrika Birliği, altı yeni daimi ve beş yeni geçici üye öneren reform planını gündeme taşımıştır.

Afrika Birliği'nin reform önerisine göre altı yeni daimi üyelik koltuklarının ikisi Afrika, ikisi Asya-Pasifik, biri Latin Amerika ile Karayipler ve biri Batı Avrupa ile diğer devletler olmak üzere paylaşılacaktır. Beş yeni geçici üyelik koltuklarının ise ikisi Afrika, biri Asya-Pasifik, biri Latin Amerika ile Karayipler ve biri Doğu Avrupa olmak üzere dağıtılacaktır.⁵⁰

Afrika Birliği'nin önerisi yeni daimi üyelere, veto yetkisi de dahil olmak üzere, mevcut daimi üyeler ile aynı imtiyazları sağlamaktadır.⁵¹ Jonas V. Freisleben'in çok doğru bir şekilde saptadığı gibi; Afrika Birliği prensip olarak vetoya karşı olmasına rağmen, veto hakkı var olacaksa, vetonun tüm daimi üyeler için genişletilmesi gerektiği yönünde katı bir tutum takınmaktadır.⁵²

Afrika grubu, Genel Kurul üyelerinin yaklaşık olarak %30'unu oluşturmaktadır. BMGK'ya üye olmak isteyen herhangi bir devlet ya da Genel Kurul'da kabul görececek herhangi bir reform önerisi kaçınılmaz bir şekilde Afrika grubu ile bir iş birliğine ihtiyaç duymaktadır. Bu açıdan değerlendirecek olursak, BMGK'nın reformuna ilişkin ileri sürülen veya ileri sürülecek reform önerilerinin içeriklerinin belirlenmesinde Afrika grubunun duruşu önemli bir rol oynayacaktır. İtalya söz konusu keyfiyeti dikkate alarak karşıt tutumunda ya da kendisi için avantajlı bir yapılanmada Afrika devletlerinin desteğini alabilecek politikalar geliştirmeye mecburdur.

UNODS, A/59/L.67, 18 Temmuz 2005, s.2.

UNODS, A/59/L.67, 18 Temmuz 2005, s.2-3.

UNODS, A/59/L.67, 18 Temmuz 2005, s.2.

Jonas V. Freisleben, "Reform of the Security Council: 1945-2008", L. Swart-E. Perry, der., *Governing and Managing Change at the United Nations: Security Council Reform from 1945 to September 2013*, Center for UN Reform Education, New York 2013, s.6.

Görüş

Uzlaşma için Birlik Grubu'nun Reform Önerileri ve İtalya'nın Bölgesel Reform Önerisi

İtalya'nın gönüllü liderlik yaptığı UBG, reform tartışmalarının yarattığı kutuplaşmanın hemen ardından İtalya'nın öncülüğünde; gelişmiş ve gelişmekte olan devletlerden oluşan bir koalisyon olarak ortaya çıkan Kahve Kulübü (Coffee Club)'nün yeni oluşumudur. Kahve Kulübü ortak diplomatik girişimlerle BMGK'da daimi üyelik kategorisinin genişlemesine karşı çalışmak isteyenlerin *de facto* bir ittifakını temsil etmektedir.⁵³ G-4 önerisine karşı olarak yeniden şekillenen UBG, İtalya, Pakistan, Güney Kore ve Arjantin'i kapsayan yaklaşık olarak 40 devletlik bir gruptur. Bu karşıtlığın nedeni kolayca anlaşılabilir, çünkü katılımcı devletlerin her biri, kendi uluslararası politik önemlerinde adaletsiz bir azalma öngören herhangi bir gelişmeye katı bir tutumla karşı çıkmaktadırlar.⁵⁴ UBG'nin başlıca üyelerini, G-4 üyelerinin bölgesel rakipleri oluşturmaktadır. Avustralyalı bir yetkilinin de belirttiği üzere, "UBG'deki devletler, uzlaşma için değil G-4'ün önerisine karşı bir araya gelmişlerdir."⁵⁵

Bölgesel rekabetleri alevlendirme potansiyeline sahip BMGK reform müzakerelerinde daimi üyelik koltuğu için bir Alman ve İtalyan rekabetinin varlığından önceki sayfalarda bahsedilmiştir. Daimi üyelik için en az Almanya kadar eşit hakkı olduğu inancına rağmen, BMGK'ya daimi statüde girmesi engellenen İtalya'nın oldukça katı ve karşıt politikalar takip ettiği bilinmektedir. Söz konusu tutumun doğal bir sonucu olarak, İtalya'nın, Almanya'nın adaylığı ile ilgili güçlü bir çekince eşliğinde, sarsılmaz bir tutumla Berlin'in BMGK'ya daimi olarak girme olasılığını engellemeyi katı bir dış politika tutumu olarak benimsediği görülmektedir. 18 Eylül 2005'te dönemin İtalyan Dış İşleri Bakanı Gianfranco Fini de söz konusu politikaya haklılık kazandırmaya yönelik görüşlerini belirtmiş ve "şu anda var olmayan, daha geniş muhtemel bir uzlaşma yapılmadıkça, yeni daimi üyelerin kabul edilmesinin faydalı olacağını düşünmüyoruz." demiştir.⁵⁶

İtalya'nın tutumuyla benzer şekilde Latin Amerika ile Karayipler'deki yarışın favorisi olan Brezilya'nın Latin Amerika'nın temsilini ele geçirme iddiaları, Arjantin ve Meksika'nın hoşuna gitmemektedir. 12 Ekim 2004 tarihinde dönemin Arjantin BM Daimi Temsilcisi Cesar Mayoral da İtalyan Dışişleri Bakanı ile benzer ifadeleri kullanmıştır; "BMGK üyeliğindeki bir artışı destekliyoruz ancak sadece geçici koltuklarda. Daimi koltuklar İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan özel bir durumun sonucudur."⁵⁷ Ayrıca Brezilya'nın, büyük oranda İspanyolca

Dimitris Bourantonis, *The History and Politics of the United Nations Security Council Reform*, Routledge, 1. Baskı, New York 2005, s.71.

Elisabetta Martini, "UN Security Council Reform, Current Development", *Istituto Affari Internazionali*, IV/26, Kasım 2009, s.6.

Sahar Okhovat, "The United Nations Security Council: Its Veto Power and Its Reform", *The University of Sydney: Centre for Peace and Conflict Studies*, XV/1, Ağustos 2011, s.33.

UNODS, A/60/PV.12, 18 Eylül 2005, s.10.

UNODS, A/59/PV.26, 12 Ekim 2004, s.17.

Görüş

Akademik
Bakış

41

Cilt 13
Sayı 26
Yaz 2020

konusulan Latin Amerika'da Portekizce konuşulan bir ülke olması da vurgulanması gereken bir diğer unsurdur.⁵⁸

Pakistan, komşusu Hindistan'ın uzun vadeli rakibi olarak, daimi üyelik makamına terfi ettirilmiş bir Yeni Delhi görmek istememektedir. Açıkça Hindistan'a karşı olmayan Pakistan, daimi üyeliğin genişlemesine karşı çıkmaktadır. 20 Temmuz 2006 tarihinde dönemin Pakistan BM Daimi Temsilcisi Aizaz Ahmad Chaudhry'nin ifadeleri şu şekildedir:

"Veto hakları olmadan yeni daimi üyelerin BMGK'daki güç gerçeklerini değiştirmesi olası değildir. Öyle olsa bile, BM üyeliğinin geri kalanının hayati önem taşıyan ulusal çıkarları, BMGK'nın yeni ve genişlemiş oligarşisinin çalışmalarında ve kararlarında temsil edilmeyecek ve dolayısıyla göz ardı edilecektir. BMGK daha demokratik ve temsili olmayacaktır."⁵⁹

Güney Kore'de, Japonya'nın savaş geçmişi ile ilgili hassasiyetler halen varlıklarını korumaktadır. İki devlet arasındaki tarihsel sembolik adalar üzerine Tokyo ile var olan ihtilaf da halen önemli bir sorundur. 10 Kasım 2005 tarihinde dönemin Güney Kore BM Daimi Temsilcisi Choi Young-Jin'in ifadeleri Güney Kore'nin tavrı hakkında fikir vermektedir; "*Güney Kore daha temsili, hesap verebilir ve etkili bir şekilde reform edilmiş BMGK fikrini desteklediğini açıkça ortaya koymuştur. Bu bağlamda, daimi üyelik kategorisindeki herhangi bir genişlemeye ise karşı çıkmaktayız.*"⁶⁰

Her ne kadar UBG, BMGK'nın genişlemesi üzerine yeni bir daimi üyelik koltuğuna karşı olsa da, UBG'nin önerilerinden önce İtalyan hükümetinin daimi üyelik koltukları öngören bölgesel bir önerisi karşımıza çıkmaktadır. İtalyan hükümeti tarafından 2005 yılında önerilen model, mevcut bölgesel gruplamayı sürdürüp, devletlere özgü değil, bu bölgesel gruplara özgü veto hakkı olmayan 10 yeni daimi üyelik koltuğu tahsis edilmesini tartışmaya açmıştır.⁶¹ Bu modele göre; her bölgesel grup bir '*işlevsel yönetim*'e sahip olacak, her bölge koltuklarının ulusal kullanımını önlemek ve bölgesel temsili sağlamak için uygun, denetimli ve dengeli prensipler ile yöntemler belirleyecektir. İtalyan modelinin temel eksikliği uygulamasında yatmaktadır. Mevcut üye devletler hali hazırda bölgesel bir BMGK koltuğunu yönetme kapasitesine sahip değildirler. Belki bölgesel teşkilatlar aracılığıyla bu kapasite geliştirilebilir, fakat her ülkenin canıgönülünden bölgesel bir teşkilat tarafından temsil edilmeyi kabul etmesi çok kolay görülmemektedir.⁶² BMGK'nın mevcut üyelik durumunu adaletsiz ve dengesiz olarak tanımlayan UBG, İtalyan önerisinin hemen ardından, BMGK'da daimi

Yana Korobko - Mahmoud Musa, *The Shifting Global Balance of Power: Perils of a World War and Preventive Measures*, Xlibris Corporation, 1. Baskı, Bloomington 2014, s.7.

UNODS, A/60/PV.94, 20 Temmuz 2006, s.18.

UNODS, A60/PV.48, 11 Kasım 2005, s.11.

Walter Hoffmann - Ayca Ariyörük, "Security Council Reform Models: Models A and B, Italian (Regional) Proposal, Blue and Green Models and A New Model C", *Center for U.N. Reform Education*, Special Paper 4, Mayıs 2005, s.3.

Ag.m.

Görüş

Akademik

Bakış

42

Cilt 13

Sayı 26

Yaz 2020

üyelik kategorisinin genişlemesine karşı, Mavi ve Yeşil modelleri tartışmaya sunmuştur. Boyut ve denge açısından, İtalya'nın bölgesel modeline benzeyen Yeşil Model, geleneksel İtalyan dış politikası doğrultusunda herhangi bir daimi üyelik koltuğu kurulmasını içermemiştir. Bunun yerine, BMGK'nın temsil gücünü arttırmak için var olan geçici üyelik koltuklarına ek yeni geçici üyelik koltukları öngörmüştür.

Yeşil Model'deki geçici üyelik koltuklarının devletlere tahsis edilmesi ve mevcut coğrafi dağılımın baz alınması planlanmıştır. Yeni bir kategori yaratmayan Yeşil Model bunun yerine 10 yeni ek geçici üyelik koltuğu önermiştir. UBG'nin ileri sürdüğü Yeşil Model önerisi ile İtalya yeni ve mevcut iki yıl rotasyonlu geçici üyelik koltuklarını birleştirmektedir. Buna ek olarak, iki yıl rotasyona tabi olan bu kategoriye seçilecek ülkeler yeniden hemen seçilebileceklerdir.⁶³

UBG'nin Yeşil Model önerisine göre, 10 yeni geçici üyelik koltuklarının üçü Afrika, üçü Asya-Pasifik, ikisi Latin Amerika ile Karayipler, biri Batı Avrupa ile diğer devletler ve biri Doğu Avrupa olarak dağıtılacaktır. Yeşil Model'e ilişkin karar tasarısı, BMGK'nın değişecek üye sayısını dikkate alarak, BM Şartı'nın 27. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında ve 109. maddesinin birinci fıkrasında düzenlemeler öngörmektedir. Bu bağlamda, BMGK'da karar alabilmek için BMGK üyelerinin 25'inden 15'inin olumlu oyu gerekmektedir. Veto kullanımının sınırlandırılmasını da öneren Yeşil Model, özellikle BMGK'ya üye olmayan devletlerin katılımı için daha adil fırsatlar eşliğinde BMGK'nın karar almasında şeffaflık gibi çalışma usulüne ilişkin önde gelen gereklilikleri de içermektedir.⁶⁴ Kofi Annan'ın B modelinin farklı bir varyasyonu olan Mavi Model, daha uzun dönemli, üç ya da dört yıl, bir üçüncü kategori yaratmayı ve buna ek olarak iki yıllık dönemli geçici üyelik koltuklarını iki veya üç koltuk daha genişletmeyi öngörmüştür. Mavi Model, uzun dönemli geçici üyelik koltuklarının yeniden seçilmesinde ve dönem uzunluğunda esneklik. Uzun dönemli geçici üyelik koltukları yaratarak büyük devletlerin çıkarlarını karşılayan Mavi Model, aynı zamanda mevcut iki yıllık dönemli geçici üyelik koltuklarını da genişleterek küçük devletlerin endişelerini dikkate almıştır. Bu durum Annan'ın B modelinde mümkün değildir, çünkü kıtasal gruplama, özellikle Avrupa'da, küçük devletlere daha fazla üyelik koltuğu tahsisini sınırlamaktadır.⁶⁵

UBG'nin Mavi Model önerisine göre, sekiz yeni uzun dönemli geçici üyelik koltuklarının ikisi Afrika, ikisi Asya-Pasifik, ikisi Latin Amerika ile Karayipler, biri Batı Avrupa ile diğer devletler ve biri Doğu Avrupa olarak dağıtılacaktır. Mavi Model'e göre, iki yeni iki yıllık geçici üyelik koltuklarının ise biri Afrika ve biri Asya-Pasifik olarak dağıtılacaktır.

UNODS, A/59/L.68, 21 Temmuz 2005, s.3.

UNODS, A/59/L.68, 21 Temmuz 2005, s.3-4.

Hoffmann - Ariyuruk, ag.m., s.4.

Walter Hoffman ve Ayca Ariyörük'a göre, bu modellerin kusuru, mevcut bölgesel gruplamaya dayanmış olmasıdır. BMGK'daki mevcut beş bölgesel gruplama zaman zaman eleştirilmektedir, çünkü beş veto gücüne sahip devletten üçü zaten Avrupa bölgesindedir ve bu bölgesel gruplamanın hem Batı hem de Doğu Avrupa'da küçük devletlere üyelik koltukları tahsis etmesi daha Avrupa merkezli bir yapıya sebep olacaktır.⁶⁶ Her durumda İtalya önderliğinde UBG tarafından geliştirilen modeller bölgesel dengeleri koruyarak İtalya'nın üye olamayacağı BMGK'ya Almanya'nın veto hakkına sahip olası daimi üyeliğini engelleyebilecektir.

Sonuç

Ortaya atılan öneri ve planların yoğunluğundan kolaylıkla BMGK'nın reforma ihtiyacı olduğu yönünde genel bir kararlılıktan söz edebiliyor olsak da BMGK'nın olası bir reformunun önünde önemli engeller mevcuttur. Bu durum, İtalya'nın önderliğinde mevcut üyelerin imtiyazlı statüsünün korunmasını sağlarken, BMGK'daki totaliter yapının sürdürülebilirliğini sağlayan uluslararası bir uzlaşmazlık yaratmaktadır. Nitekim 1993 yılından günümüze geçen süreçte İtalya'nın BMGK'nın yeniden yapılandırılmasına yönelik politikaları reform sürecine hem oldukça katkılar sağlamakta hem de sürecin önünü tıkayan bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

BMGK'nın yeniden yapılandırılması konusunda daimi üyelik kategorisinde olası bir genişlemeye karşı muhalefet İtalyan dış politikası için bir *'sine qua non'* şarttır. Bu konuda İtalya'nın en önemli savlarından biri ise veto hakkı olmayan bir daimi üyelik kategorisinin BMGK'de yeni bir hiyerarşi katmanı kuracağı endişesidir. İtalyan dış politikasının reforma yönelik çelişkisi burada ortaya çıkmaktadır. İtalya'nın öncülüğünü yaptığı UBG'nin ileri sürdüğü Mavi Model, mevcut daimi ve iki yıl rotasyonlu geçici üyelik kategorilerine ek olarak yeni bir uzun dönemli geçici üyelik kategorisi önermektedir. Bu üyelik kategorisinin mevcut daimi üyeler dışında kalan sanayileşmiş veya gelişmiş ülkeler için tasarlandığı göz önünde bulundurulursa, İtalya'nın eleştiri noktalarından birinde olduğu gibi Mavi Model de hiyerarşik bir yapıyı beraberinde getirecektir. Sırasıyla Razali Planı, Annan'ın A ve B modelleri, G-4 önerisi, Ezulwini Mutabakatı, İtalya'nın bölgesel önerisi ve UBG'nin Mavi Modeli'nde bu hiyerarşik yapı karşımıza çıkmaktadır. Mevcut haliyle BMGK hiyerarşik bir yapıya sahipken, bu hiyerarşik yapıyı daha fazla katılaştırıp, derinleştirmeden bir çözüm yolu bulmak daha orta yolcu bir yaklaşım olabilecektir. Bu bağlamda, İtalya'nın reform sürecine yönelik politikalarını UBG'nin Yeşil Model'i çerçevesinde yoğunlaştırması beklenebilir.

Daha önce de bahsedildiği gibi, İtalya, reform sürecine yönelik politikalarını bir Alman rekabeti üzerinden yürütmektedir. Mevcut coğrafi modelleme göz önünde bulundurulduğunda, İtalya'nın bölgesel öneminde olası bir

azalmayı engellemeye yönelik politikalar gütmesi anlaşılabilir görülmektedir. Buna karşın İtalya'nın da desteklediği önerilerde göz ardı ettiği en büyük dezavantaj Almanya ile aynı bölgesel gruba dahil olmak değil, mevcut coğrafi modellemenin kendisidir. BMGK'nın mevcut yapısında İtalya'nın da içinde bulunduğu Batı Avrupa ile diğer devletler grubu, üç daimi ve iki geçici üyelik koltuğuna sahiptir. Bu durum, temsil oranı açısından Batı Avrupa ile diğer devletler grubunu diğer bölgesel gruplardan daha avantajlı bir konuma taşımaktadır. Zikredilen avantaj, aynı zamanda bu grup içinde yer alan gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için bir dezavantaj ortaya çıkartmaktadır. Dolayısıyla İtalya, reforma yönelik politikalarını belirlerken, mevcut coğrafi modellemenin kendisi için sunduğu bu dezavantajı dikkate almalıdır.

Sonuç olarak, BMGK'nın reformu sorununun çözüme kavuşması noktasında en istekli ve çaba gösteren aktörlerin başında gelen İtalya, aynı zamanda ortaya koyduğu taviz verilemez ilkelerle de yine bu sürecin önünü en fazla tıkanan aktörlerin başında gelmektedir. Reform sorununun çözülmesine yönelik, İtalyan bakış açısında coğrafi grupların dağılımı ve üyelik kategorilerinin belirlenmesi arasında bir denge kurulmalıdır. Bu denge aynı zamanda, reform sürecinin diğer kanadını oluşturan daimi üyelik kategorisinde bir genişleme talep eden aktörlerin de beklentileri arasında bir denge oluşturmalıdır.

Kaynaklar

Arşiv Kaynakları ve Resmi Belgeler

UNITED NATIONS, Documents of the United Nations Conference of International Organizations, *United Nations Information Organizations*, XI/19th Meeting, San Francisco 12 Haziran 1945.

UNITED NATIONS OFFICIAL DOCUMENT SYSTEM (UNODS), A/51/PV.44, 29 Ekim 1996.

UNODS, A/51/47, 8 Ağustos 1997.

UNODS, A/52/PV.62, 4 Aralık 1997.

UNODS, A/59/PV.7, 23 Eylül 2004.

UNODS, A/59/PV.26, 12 Ekim 2004.

UNODS, A/59/565, 2 Aralık 2004.

UNODS, A/59/L.64, 6 Temmuz 2005.

UNODS, A/59/L.67, 18 Temmuz 2005.

UNODS, A/59/L.68, 21 Temmuz 2005.

UNODS, A/60/PV.12, 18 Eylül 2005.

UNODS, A/60/PV.48, 11 Kasım 2005.

UNODS, A/60/PV.94, 20 Temmuz 2006.

UNODS, ST/ADM/SER.B/973, 29 Aralık 2017.

Görüş

Akademik
Bakış

45

Cilt 13
Sayı 26
Yaz 2020

Kitaplar ve Makaleler

ATEŞ Davut, *Uluslararası Örgütler: Devletlerin Örgütlenme Mantiği*, Dora Yayıncılık, 2. Baskı, Bursa 2014.

BLUM Yehuda Z., "Proposals for UN Security Council Reform", *The American Journal of International Law*, XCIX/3, Temmuz 2005, s.632-649.

BOURANTONIS Dimitris, *The History and Politics of the United Nations Security Council Reform*, Routledge, 1. Baskı, New York 2005.

COX Brian, "United Nations Security Council Reform: Collected Proposals and Possible Consequences", *South Carolina Journal of International Law and Business*, VI/1, 2009, s.89-127.

FREISLEBEN Jonas V., "Reform of the Security Council: 1945-2008", L. Swart-E. Perry, der., *Governing and Managing Change at the United Nations: Security Council Reform from 1945 to September 2013*, Center for UN Reform Education, New York 2013, s.1-23.

FULCI Francesco P., "The Reform of the Security Council of the United Nations: Why Still an Open Question?", *MEDAC Publications in Mediterranean IR and Diplomacy*, II, Haziran 2008, s.1-11.

GÖNLÜBOL Mehmet, *Milletlerarası Siyasi Teşkilatlanma*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, 3. Baskı, Ankara 1975.

GOODRICH M. Lealand - HAMBRO Edvard, *Birleşmiş Milletler Antlaşması: Şerh ve Vesikalar* (çev. İlhan Lüthem), Fakülteler Matbaası, 2. Baskı, İstanbul 1954.

GRUENBERG Justin S., "An Analysis of United Nations Security Council Resolutions: Are All Countries Treated Equally?", *Case Western Reserve Journal of International Law*, XLI/2, Ocak 2009, s.469-511.

HASGÜLER Mehmet - ULUDAĞ Mehmet B., *Devletlerarası ve Hükümetler Dışı Uluslararası Örgütler*, Alfa Yayınları, 5. Baskı, İstanbul 2012.

HOFFMANN Walter - ARIYORUK Ayca, "Security Council Reform Models: Models A and B, Italian (Regional) Proposal, Blue and Green Models and A New Model C", *Center for U.N. Reform Education*, Special Paper 4, Mayıs 2005, s.1-10.

JIANG Shiwei, UN Security Council Reform, *Model United Nations Conference: Issue Brief for the GA Sixth Committee: Legal*, 17-19 Şubat 2011, Old Dominion University, Norfolk VA 2011, s.1-5.

KELLY Michael J., U.N. Security Council Permanent Membership: A New Proposal for a Twenty-First Century Council. *Seton Hall Law Review*, XXXI, 2000, s.319-407.

KOROBKO Yana - MUSA Mahmoud, *The Shifting Global Balance of Power: Perils of a World War and Preventive Measures*, Xlibris Corporation, 1. Baskı, Bloomington 2014.

KRASNO Jean, "Legitimacy, Representation and Accountability: A Proposal for U.N. Security Council Reform", *Yale Journal of International Relations*, I/2, 2006, s.93-100.

LEE Seryon, "The Feasibility of Reforming the UN Security Council: Too Much Talk, Too Little Action?", *Journal of East Asia and International Law*, IV/2, Ağustos 2011, s.405-418.

MACQUEEN Benjamin, "Muslim States and Reform of the United Nations Security Council", *Journal of Middle Eastern and Islamic Studies (in Asia)*, IV/3, 2010, s.47-64.

MARTINI Elisabetta, "UN Security Council Reform, Current Development", *Istituto Affari Internazionali*, IV/26, Kasım 2009, s.1-9.

OKHOVAT Sahar, "The United Nations Security Council: Its Veto Power and Its Reform", *The University of Sydney: Centre for Peace and Conflict Studies*, Working Paper XV/1, Ağustos 2011.

PEDRAZZI Marco, "Italy's Approach to UN Security Council Reform", *The International Spectator: Italian Journal of International Affairs*, XXXV/3, Temmuz 2000, s.49-56.

SCHRIJVER Nico J., "The Future of the Charter of the United Nations", *Max Planck Yearbook of the United Nations Law*, X, Haziran 2006, s.1-34.

SIEVERS Loraine - DAWS Sam, *The Procedure of the UN Security Council*, Oxford University Press, 4. Baskı, Oxford 2014.

THAROOR Shashi, "Security Council Reform: Past, Present and Future", *Ethics in International Affairs*, XXV/4, Aralık 2011, s.397-406.

WEISS Thomas G., "The Illusion of UN Security Council Reform", *The Washington Quarterly*, XXVI/4, 2003, s.147-161.

Extended Abstract

When analyzed the formation process, United Nations (UN) could be seen as a continuation of the alliance that formed against Axis during World War II. UN, like League of Nations is a system that was established by victorious states. Thus, the victorious states have achieved privileged positions and still maintained their positions at the present time. The victorious states, which have permanent positions and veto right in the Security Council (UNSC), which is the most important organ of the UN, are able to protect their interest by means of these privileged, therefore they can dominate both regional and global politics. If we look from the viewpoint of establishment period, structure of the UN can become meaningful. But the UN has become target for criticisms as a result of emerging new states and appearing new centers of power after the Cold War. Principal point of the criticisms is the UN, which formed in reference to conditions of 1945 era, do not accord to today's conditions. In this regard, there are many reform proposals in order to adapt structure of the UN to today's conditions. On the other hand, there is significant resistance against the restructuring and there is effort to maintain status quo.

Görüş

Akademik
Bakış

47

Cilt 13
Sayı 26
Yaz 2020

The UN is the most important international organization of today's international system. Despite UN's unchallengeable role in international relations, there is a worldwide expectation that UN will produce solid solutions towards general problems. The UNSC, which acts as executive mechanism of the UN, is the part that is expected to receive highest share from these changes. There is no doubt that actors requesting a number of changes towards the structure of the UNSC are those outside of existing permanent status of the structure. In particular, the demands for the expansion of the permanent membership quota of the group of four, consisting of Brazil, Germany, India and Japan, have encouraged their regional rivals to pursue their policies to create their group. Due to the possibility of obtaining permanent membership which of Argentina against Brazil, of Italy against Germany, of Pakistan against India and of South Korea against Japan is very low in a possible permanent membership expansion, it is seen that those states because of their incapacity trying to prevent their rivals to be permanent members. Especially Italy is one of the leading states to develop the most effective policies and reform proposals towards reforming of the UNSC. Italy's intensive monitoring of developments in the UNSC's reform process and making an intensive effort towards not stay out of a possible reform initiative is primarily due to concerns about decline of the importance of Italy's regional equation.

The current non-permanent members of the UNSC and the candidates projected in the proposed reform proposals have been determined by a specific geographical distribution. In this geographical distribution, it can be said that Italy has shaped its policies about reform of the UNSC in order to get more benefit results of the reform in contrast with its regional rivals. Considering the fact that there are two permanent members, England and France, in Italy's regional competition area, the inclusion of Germany to the UNSC as a permanent member in addition to other permanent memberships will mean that European balance of power will shape against Italy. As a result, opposition against a possible expansion in category of permanent membership about reform of the UNSC is '*sine qua non*' for Italian foreign policy. In regard to solution of reform problem, a balance should be established by Italian perspective between distribution of geographical groups and determination of membership categories. The balance should also meet expectations of other actors who request expansion in permanent membership category.

Görüş